

Mgr. František Kočan

Jedinečná kompozícia opernej hudby, divadla a filmových scén pod názvom *Všichni ke koštětům* alebo *Zázrak v Miláne: Sedem smrtelných byrokratických hriechov* (*Fragmenty 2024*) uvedená „v piatok 13.“ decembra 2024 na scéne Domu kultúry Lúky v Petržalke.

Predstavenie bolo venované 100. výročiu zverejnenia Manifestu surrealizmu a 50. výročiu úmrtia talianskeho režiséra Vittoria de Siccu. Tomuto zámeru bola prispôsobená celá inscenácia, v ktorej rámec tvoril Siccov film *Zázrak v Miláne* z roku 1951. Jeho hlavnou témou je túžba chudobných ľudí po lepšom živote, ktorú kazí všadeprítomná byrokracia a moc peňazí. Réžia predstavenia nekopírovala ani neilustrovala obsah filmu, ale na jeho východisku postavila jednotlivé výstupy zo známych opier. Všadeprítomné prvky dadaizmu a surrealizmu nepomáhali budovať ucelenú dejovú líniu, ale príbeh bol zámerne fragmentarizovaný.

Hlavným tvorcom inscenácie bol režisér, dramaturg, kostýmový a scénický výtvarník Tomáš Surý. Jeho koncepcia sa niesla v duchu surrealistického eklekticismu: na scéne sa vedľa seba objavili sekretárky vo flitrovaných sakách a formálnych kostýmoch, maďarská grófka v japonskom kimone, futbalista v drese FC Dunajská Streda na kolieskových korčuliach, huslista v železničiarскеj uniforme či Carmen v čiernom saténovom negligé...

Úvodnou sekvenciou predstavenia bol fragment z ikonického Siccovho filmu premietaný na zatvorenú oponu. Dav biednych, hlučných ľudí. Ich krik a spev miešajúci sa s hudbou pouličných muzikantov niekde na pustom predmestí Milána. Čakali na príjazd kolóny limuzín tučných, bohatých investorov, ktorí nad rozprestretými plánmi výstavby nových štvrtí mesta začali hádku, až ruvačku. Delili si pozemky, svoje budúce finančné zisky. Žiaľ, titulky pre vlniacu sa oponu nebolo možné pohodlne čítať, pointa však ostala zachovaná. Až tak ďaleko šiel tvorca, aby zostal verný myšlienke predstavenia: prevrátenie všetkých hodnôt a zneisteniu diváka?

Po roztvorení opony sa divákovi naskytl prvý obraz. Veľká kancelária s ôsmimi mladými, sympatickými úradníkmi. Každá z nich bola zaujatá prácou pri svojom stole. A za nimi na

plátne tučný riaditeľ stavebnej spoločnosti v masívnom kresle v jeho obrovskej kancelárii. Perfektná súhra pre vnemy diváka nastavujúca jemne sarkastický podtón, nesúci sa celou inscenáciou. Po skončení pracovnej doby sa scéna vyprázdni, vracia sa len jedna z úradníčok, ktorá v prítomí, s baterkou v ruke, kradne kancelárske potreby tučnému magnátovi priamo pod nosom. Nasledujúce obrazy rozvíjajú postupne tému „siedmich smrteľných byrokratických hriechov“: krádeže na pracovisku, nedovolené vzťahy na pracovisku, úplatkárstvo, hazardné hry v pracovnej dobe či štrajkovú pohotovosť voči zamestnávateľovi, vykorisťovanie zamestnancov nadriadenými a pod. Úradníčky sa postupne, čím ďalej tým väčšími, stotožňovali s hercami na plátne, až v záverečnom zbore čarodejníc z Verdiho opery *Macbeth* symbolicky pošliapali sako svojho vykorisťovateľa. Slávna filmová scéna z Dómskeho námestia v Miláne, kedy po zázračnom oslobodení z väzenia biedni ľudia odlietajú do nebies na metlách, túžiaci po krajšom živote, bola prepojená s dianím na scéne a so speváckymi aj hereckými výkonmi interpretiek. Na filmový záver priamo nadväzovalo finálne číslo *Tanec čarodejníc* z opery *Perníková chalúpka* od Engelberta Humperdincka. Pri slovách z filmu „*Všichni ke koštětům!*“ nasadli účinkujúce dievčatá na vrbové metly a spolu s hercami na plátne odleteli za lepším životom „do krajiny, kde dobrý deň je naozaj dobrý“.

Operné a operetné árie prezentovali študentky Katedry spevu HTF VŠMU Diana Chválková, Klára Šmátralová, Tetiana Semeniuk, Tatiana Lesáková, Viktória Barošová, Anna Hitriková, Liubov Ostrovska, Barbora Šuňavská a na husle hral Robert Balog. Všetky príjemne prekvapili speváckym prejavom na veľmi dobrej úrovni, hereckým talentom i tancom. Pozoruhodná bola najmä súhra medzi účinkujúcimi navzájom, ale aj medzi javiskovou akciou a filmovými skečmi.

Pod hudobné naštudovanie sa podpísal Jozef Kundlák, klavírne spolupracovala Oksana Zvineková. Ich zásluhou zazneli árie a hudobné čísla z opier Wolfganga Amadea Mozarta, Franza Lehára, Antonína Dvořáka, Georgesa Bizeta, Georgea Friderica Handela, Giacoma Pucciniho, Giuseppe Verdiho a Engelberta Humperdincka v klavírnom sprievode. Pozoruhodné boli najmä ansámblové čísla, ktoré boli rytmicky precízne naštudované. Choreograficky na inscenácii spolupracovala Elena Zahoráková. Vrcholom tanečných kreácií bolo finálne číslo *Tanec čarodejníc* Strih filmu a projekcie pripravila Klára Madunická.

Prelínanie vybraných skečov z filmu a scénické stvárnenie postáv v podaní talentovaných a režijne dobre vedených študentiek dali predstaveniu punc jedinečného zážitku a myslím, že aj podnet na zamyslenie nad hodnotami ľudského bytia a správania, zamyslenie a pripomenutie túžby každého človeka po šťastí, kráse a harmónii.

Videli sme výbornú súhru dramaturgickej, režijnej, scénickej, choreografickej, dirigentskej, hudobnej aj filmovej zložky. A výsledkom bolo pozoruhodné predstavenie.
